

EGY IGAZ EMBER

Felemelő pillanatoknak lehettek részesei Nyíregyházán azok, akik 2022. november 4-én eljöttek a Kállay Gyűjtemény (a volt Hadkiegészítő Parancsnokság) épületén elhelyezett emléktábla megkoszorúzására. A márványtábla **Reviczky Imre posztumusz vezérőrnagynak** állít emléket, aki – ahogyan a felirat is hirdeti – „a második világháború alatt példát mutatott emberségből”. A koszorúzást a Nyíri Honvéd Egyesület, az MH Katonai Igazgatási és Központi Parancsnokság 5. Hadkiegészítő és Toborzó Iroda, valamint a Nyíregyházi Zsidó Hitközség szervezte.

A Himnusz meghallgatása után **Kurucz Ákos rabbi** olvasta föl a 92. Zsoltár 7-15. versét héber és magyar nyelven.

A Zsoltár szavait követően **Tóth Sándor nyugállományú ezredes**, a Nyíri Honvéd Egyesület elnöke méltatta Reviczky Imre pályafutását és embermentő tevékenységét.

Reviczky Imre 1896. november 4-én született a mai Szlovákia területén lévő Bánócon középnemesi családban. Az első világháborúban is hivatásos katonaként harcolt, s már ekkor megmutatkozott a beosztottjai iránti empátiája, embersége, mely későbbi tevékenységét is áthatotta, bárhol szolgált. Segítette az üldözötteket s a második világháború első menekültjeit, a lengyeleket. Ebben az időben kezdték el emlegetni nevével együtt a „jó ember” jelzőt.

Csak a közelmúltban vált igazán ismertté, hogy 1941-ben a kamenyec-podolszkiji tömegmészárlás során sok ezer, nagyobbbrészt a magyar állam által kitoloncolt zsidót gyil-

koltak meg. Reviczky, aki ebben az időben Királyhelmeceen szolgált, megpróbált tenni valamit ezekért az emberekért is. Hivatalában honosságot bizonyító papírokat gyártott a perbenyiki állomáson vasúti kocsikba öszszesűfolt zsidók számára. Bár a menekítettek száma csupán csepp volt a tengerben, de az akarat a megmentésükre erős volt. „Társadalmunk előtt sem ismert, hogy nekünk már 1941-ben, a holokauszt első szakaszában volt egy Wallenbergünk” – fogalmazott Tóth Sándor a beszédében.

Reviczky Imre több szállal is kötődik Nyíregyházához. 1920-ban az itteni római katolikus templomban kötött házasságot, majd 1942 októbertől 1943 április végéig a Damjanich laktanyában teljesített szolgálatot.

1943 áprilisában Nagybányára helyezték át, ahol mintegy félszáz munkaszolgálatos század fölött rendelkezett. Nyíregyházi barátjának, Solt Sándornak mondta, hogy azért vállalja el ezt a beosztást, mert segíteni szeretne azokon, akiket a Mindenhatón kívül már mindenki elhagyott. Nagybányai tevékenysége a humánus igazi megnyilvánulása volt. Saját élete kockáztatásával sok ezer munkaszolgálatos életét mentette meg. Megtiltotta a behívottak bántalmazását, megzabolázta a szadista keretlegényeket, visszarendelte a már a frontra küldött munkásszázadokat. Egyedülálló volt az is, hogy személyesen fogadta a szolgálatra kötelezettek hozzátartozóit, foglalkozott panaszaikkal, gondjaikkal. Az észak-erdélyi zsidók gettósítása, illetve deportálása idején is szervezte az emberek mentését. SAS-behívókkal hozta ki a deportálásra ítélt zsidó fiúkat a gettóból, és fogadta be a munkásszázadba, hiszen itt nagyobb esélyük volt a túlélésre. Írásos parancsot tagadott meg, amikor nem engedte három járás leventéit Németországba hurcolni, fával rakatta meg az értük küldött vagonokat. Horthy október 15-i kiáltványa után felszabadította munkaszolgálatosait. Segítségükkel megmentette Nagybányát is a visszavonuló németek pusztításaitól.

A nyilasok a hatalomátvétel után letartóztatták, és a sopronköhidaí fegyházba zárták, ahonnan megszökött.

1945 után a Demokratikus Honvédségben, majd a Magyar Néphadseregben szolgált. 1947-től Szabolcs megye hadkiegészítő parancsnokaként ismét Nyíregyházán tevékenykedett, itt kapta meg ezredesi fokozatát.

A Rákosi-rendszerben azonban megvonták a nyugdíját, ezért a Nyírségből Budapestre költözött a fiához, és abból élt, hogy a Tüker pincéiben szemet lapátolt. 1957. február 16-án hunyt el.

Reviczky Imre nevét szerte a világon ismerik, márványtáblák, utcák, ligetek, fák őrzik emlékét. 1965-ben a magyarok között az első egyikeként kapta meg Izrael Államtól a **Világ Igaza** posztumusz kitüntetést, idehaza 1991-ben posztumusz **vezérőrnagyi** előléptetéssel ismerték el a emberi nagyságát. 2018-ban pedig a Fiumei úti temető főbejáratánál emeltek egész alakos szobrot neki, aki „ember volt ott és akkor, amikor semmi sem volt nehezebb, mint embernek maradni”.

Tóth Sándor emlékező beszéde után **Csatlós Tamás kántor** mondott imát Reviczky Imre lelki üvéért.

A gyászimát **Teszter Nelli zongoraművész** előadása követte, a felcsendülő szép dallamok az életről szóltak.

A megemlékezés befejezéséként a megye és a város, valamint különböző intézmények, szervezetek, köztük a Nyíregyházi Zsidó Hitközség koszorút helyeztek el Reviczky Imre emléktáblájánál.

Szöveg és fotók: Urbán Terézia